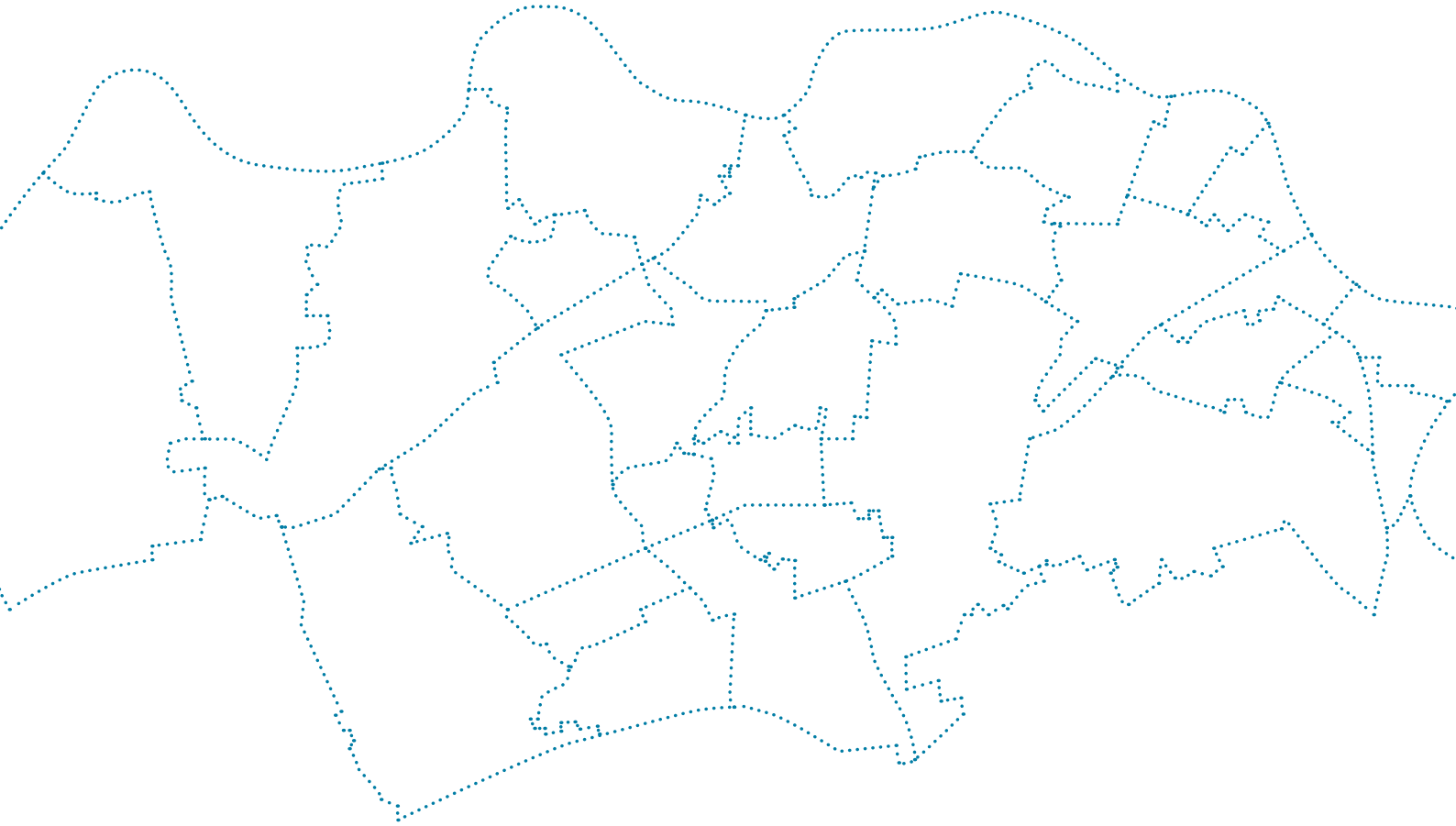
Lokale Ontwikkelagenda Wmo Oss 2020 - 2023

Gemeente Oss

Inhoud

1. Inleiding 3

2. Thema's en hoofdvragen lokale Wmo Oss 5

3. Definities 7

4. Jaarplan: Ontwikkelopgaven en uitvoeringsacties voor 2020 8

5. Uitvoering en verantwoording lokale ontwikkelagenda Wmo 20

1. Inleiding

Aanleiding

Gemeenten zijn vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning verantwoordelijk voor ondersteuning, zorg en opvang van mensen met een hulpvraag, het bieden van beschermd wonen en opvang, én het bevorderen van sociale samenhang. De gemeente Oss heeft voor het uitvoeren van de Wet maatschappelijke ondersteuning regionaal afspraken gemaakt over het beleid en de inkoop van Wmo-ondersteuning. Aanvullend op die regionale afspraken staat in deze lokale ontwikkelagenda Wmo hoe we in Oss deze wettelijke taken zo goed mogelijk uit gaan voeren.

Zoals we in ons regionaal beleid al schreven: Het maken van Wmo-beleid, het inkopen van Wmo-ondersteuning, en het uitvoeren van Wmo-taken is best ingewikkeld. Zeker in combinatie met landelijke ontwikkelingen zoals het abonnementstarief eigen bijdrage, reële kostprijs, extramuralisering GGZ en doordecentralisatie beschermd wonen. Juist daarom is het belangrijk om steeds opnieuw voor ogen te houden wat onze bedoeling is bij de uitvoering van de Wmo: onze inwoners die ondersteuning nodig hebben, zo goed mogelijk helpen.

Wij willen allemaal het liefst zelfstandig ons leven leiden. Soms met wat hulp van familie of bekenden. Maar, als je langere tijd of heel veel hulp nodig hebt, kan dat lastig zijn. Lastig voor jezelf om steeds om hulp te moeten vragen, en lastig voor de mensen om je heen omdat het geven van hulp meer tijd kost en misschien ook zwaarder en moeilijker wordt. Ondersteuning vragen gaat vaak niet van de ene op de andere dag. Meestal hebben mensen eerst al met hulp uit hun eigen omgeving geprobeerd om zich te redden. En vaak hebben mantelzorgers al heel veel geholpen, geregeld en gezorgd voordat ze om ondersteuning vragen. Voor sommige mensen is het een hele grote stap om hulp te vragen bij de gemeente. Het is belangrijk om ons daar bewust van te zijn.

Sturing op de Wmo binnen een steeds veranderende omgeving

In de Wet maatschappelijke ondersteuning staat dat de gemeenteraad periodiek een plan vaststelt over het gemeentelijke beleid voor maatschappelijke ondersteuning. Dit plan hebben we regionaal gemaakt, en is door onze gemeenteraad in juli 2019 vastgesteld. Deze lokale ontwikkelagenda Wmo is een uitvoeringsplan, en is een aanvulling op dit regionale beleidskader Wmo.

Bij de sturing op en uitvoering van de Wmo-taken hebben we te maken met een sterk veranderende omgeving: door vergrijzing neemt de druk op de voorzieningen toe terwijl de budgetten niet mee meegroeien; we zien een beweging naar meer vraag en inzet van dure voorzieningen in plaats van een verschuiving naar meer algemene welzijnsvoorzieningen; de Langdurige zorg en GGZ zorg versmalt, waardoor mensen met complexe problemen vaker een beroep doen op Wmo ondersteuning; en bovenal zijn mensen met grote problemen niet altijd in beeld.

Maar we maken ook deel uit van een samenleving waarin mensen opbloeien als ze van betekenis kunnen zijn voor elkaar; mensen liever niet afhankelijk zijn van hulp; we op kleine schaal grote verschillen kunnen maken; en als netwerk steeds beter samenwerken.

Lokale ontwikkelagenda Wmo

De vragen, opgaven en ontwikkelingen binnen de Wmo zijn divers, breed en complex. Er zijn geen eenduidige en eenvoudige antwoorden op de huidige maatschappelijke vraagstukken. Daarom kiezen we voor een ontwikkelagenda waarin we recht willen doen aan de diversiteit en complexiteit van de lokale Wmo door ontwikkelopgaven te bepalen.

De basis op orde

Voor de uitvoering van deze lokale ontwikkelagenda is het nodig dat de 'basis op orde is'. Daarmee bedoelen we dat de uitvoeringsteams bij de gemeente en ONS welzijn voldoende toegerust en in staat zijn om de uitvoeringstaken te doen.

We gebruiken deze lokale ontwikkelagenda...

- voor de sturing op de uitvoering van de wettelijke taken Wmo.
- voor het verstevigen van de basis van welzijn en ondersteuning in Oss.
- voor de lokale invulling van de transformatieopgave Wmo.
- voor het financieel beheersbaar houden van de kosten voor ondersteuning vanuit de Wmo.

Onze visie

Samen, gebiedsgericht en preventief

We werken aan een goed leefklimaat en een sterke sociale basis. Dit doen we samen met onze inwoners, onze professionele partijen, vrijwilligersorganisaties, ondernemers, verenigingen, moskeeën, kerken, enz. Oss bestaat uit een stad en veel dorpen. Om te zorgen voor een goed leefklimaat en sterke sociale basis zijn in de verschillende buurten en dorpen verschillende dingen nodig. Daarom werken we gebiedsgericht. Van een goed leefklimaat en een sterke gemeenschap gaat een belangrijke preventieve werking uit. Als mensen goed met elkaar kunnen samenleven en wonen, dan kunnen ze van betekenis zijn voor elkaar en zo verkleinen we de kans op problemen zoals eenzaamheid.
Met preventie bedoelen we 'alles waarmee we zwaardere zorg voorkomen'. Hierbij gebruiken we de visie op positieve gezondheid: *'het vermogen van mensen om eigen regie te voeren en zich aan te passen, ook in momenten in het leven waarin er fysieke, emotionele en sociale uitdagingen zijn'*. Mensen kunnen elkaar, vanuit mantelzorg of als vrijwilliger helpen. Door de zorg die mantelzorgers op zich nemen, kan er vaak minder (of pas op een later moment) zwaardere zorg nodig zijn. We moeten onze mantelzorgers goed ondersteunen, zodat de kans op overbelasting voor hen zo klein mogelijk is.

Op maat en integraal

Vanuit de Wmo krijgen onze inwoners ondersteuning op momenten dat ze het (even) niet alleen kunnen. In onze gemeente wonen heel veel verschillende mensen. Dat betekent dat oplossingen divers en op maat moeten zijn en voor iedereen toegankelijk ('Inclusie'). We gaan uit van vragen van inwoners. Bij onze algemene voorzieningen kan in veel gevallen goede hulp gevonden worden. Ook zoeken we waar het kan naar collectieve oplossingen voor individuele vragen.
Als er individuele ondersteuning nodig is, kunnen mensen terecht bij de gemeente. Zo'n vraag pakken we integraal aan: samen en afgestemd op hulp op andere leefgebieden. We vinden het belangrijk dat mensen, als ze dat willen, zo lang mogelijk veilig thuis kunnen wonen. Hierbij gaat het om volwassenen in kwetsbare posities in alle leeftijdsgroepen.

Samengevat is onze visie op maatschappelijk ondersteuning (Wmo):

Samen zorgen we voor een goede ondersteuning van de Osse inwoners op het terrein van welzijn en maatschappelijke ondersteuning. Zo kunnen onze inwoners zoveel mogelijk zelfstandig wonen, zelfredzaam zijn en participeren in de samenleving.

1. We werken aan een sterke sociale basis: inwoners zijn betrokken en doen zoveel mogelijk zelf en met hun sociale omgeving.
2. Inwoners in kwetsbare posities redden het, met (tijdelijke) ondersteuning, zelf.
3. Voor inwoners met psychische kwetsbaarheid zorgen we (naast regionaal aanbod) lokaal voor lichte ondersteuning en hulp nabij zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen wonen.

Opbouw lokale ontwikkelagenda Wmo Oss

In de ontwikkelagenda beginnen we met de hoofdvragen per thema, daarna volgen de ontwikkelopgaven met de concrete acties voor 2020. De lokale ontwikkelagenda past binnen de wettelijke en regionale kaders zoals die vastgesteld zijn.

Tot slot: Eenduidig beleid met een passende uitvoering

Ons regionale beleidskader Wmo BNO-O 2020-2023 begint met een citaat van Wouter Hart:

'...dé inwoner bestaat niet...Er is telkens en opnieuw die ene mens of die ene situatie.'
Uit: Anders Vasthouden

In deze lokale ontwikkelagenda Wmo beschrijven we zo concreet mogelijk welke veranderingen we willen, en wat we daarvoor gaan doen. Maar, daarbij houden we bovenstaand citaat in gedachten: Dé inwoner bestaat niet, net zoals dé Wmo-consulent, dé sociaal werker, dé zorgaanbieder of hét sociale team niet bestaat.
De Wmo gaat over mensen en is mensenwerk (op veel verschillende plekken en voor en door veel verschillende mensen). We zorgen voor duidelijk en eenduidig beleid, én voor een kwalitatief goede, realistische en (per inwoner, gebied of organisatie) passende uitvoering.

2. Thema's en hoofdvragen lokale Wmo Oss

Thema 1 We werken aan een sterke sociale basis; Inwoners redden zichzelf en redden het samen

We willen antwoord op de vragen:

- Wat is er nodig om samen met inwoners en maatschappelijke partners de sociale basis in de verschillende buurten en dorpen te versterken?
- Hoe zorgen we ervoor dat onze inwoners meer gebruik maken van onze algemene voorzieningen, zoals welzijnswerk in de buurt en laagdrempelige activiteiten die sociale samenhang bevorderen en eenzaamheid voorkomen?

Want:

Met een sterke sociale basis voelen inwoners zich betrokken bij elkaar en nemen verantwoordelijkheid voor zichzelf en hun sociale omgeving (zelf- en samenredzaamheid). Een sterke basis werkt preventief en kan vroegtijdige inzet van zorg of zwaardere zorg voorkomen. Met sociale basis bedoelen we het geheel van informele netwerken, burgeractiviteiten en betekenisvolle relaties tussen burgers onderling en tussen burgers, professionals en overheid. Door met de sociale teams, wijkcoördinatoren, inwoners en maatschappelijke partners in een gebied samen te werken, werken we daar aan de diverse vraagstukken die horen bij onze buurten en dorpen. We werken daarbij bij voorkeur preventief en collectief.

Maar:

Daarbij is het belangrijk dat er goede basisvoorzieningen en ondersteuningsmogelijkheden in de wijken en dorpen zijn. Zorg en welzijn wordt beter als we dichter bij de directe leefwereld van inwoners komen. We krijgen beter zicht op wat er speelt, zien en horen signalen eerder en er komen meer mogelijkheden voor (een deel van de) oplossingen in beeld. Dat betekent meer investeren in contacten in de buurt en het dorp. Dit zijn bijvoorbeeld contacten met inwoners maar ook met partners zoals huisartsen, vrijwilligersorganisaties, zorgverleners, politie en woningcorporaties.

Thema 2 Inwoners in kwetsbare posities redden het met ondersteuning zelf

We willen antwoord op de vragen:

- Hoe zorgen we ervoor dat de inwoners weten waar zij geholpen kunnen worden?
- Hoe zorgen we beter dat inwoners vanuit hun leefwereld met passende ondersteuning en in afstemming met vragen op andere leefgebieden geholpen worden?

Want:

We vinden het belangrijk dat inwoners die ondersteuning nodig hebben weten waar ze moeten zijn met hun vragen en dat ze zo goed en efficiënt mogelijk geholpen worden. We willen dat de toegang uitgaat van de vraag van inwoners en aansluitend bij de leefwereld (en daarmee integraal/domein-overstijgend) werkt. We zorgen voor ondersteuning dichtbij, zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig voor onze inwoners. Zodat zij, met deze ondersteuning, zelfredzaam kunnen zijn en mee kunnen doen in de samenleving.

Thema 3 Voor inwoners met psychische kwetsbaarheid organiseren we een vangnet

We willen antwoord op de vragen:

- Hoe zorgen we lokaal, samen met andere partijen, voor een goede aansluiting vanuit welzijn en Wmo-ondersteuning op meer complexe zorgvragen?
- Hoe zorgen we er lokaal voor dat inwoners met een psychische kwetsbaarheid zo veel mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en indien nodig hierbij de zorg en ondersteuning krijgen die zij nodig hebben?

Want:

Een groot deel van inwoners met een psychische kwetsbaarheid woont gewoon thuis. We willen dit ook graag zo houden. Maar, een deel van deze inwoners heeft hier ondersteuning bij nodig, vaak gericht op meerdere leefgebieden. Als zelfstandig wonen tijdelijk niet mogelijk is, zijn interventies er zo veel mogelijk op gericht dat iemand weer terug naar zijn eigen huis kan. Daarom organiseren we op lokaal niveau de lichte hulp en ondersteuning. Wanneer een inwoner met een psychische kwetsbaarheid specialistische ondersteuning nodig heeft, tijdelijk niet zelfstandig kan wonen of zelf niet kan zorgen voor een dak boven het hoofd, is er regionaal een palet van specialistische opvang- en ondersteuningsvarianten beschikbaar. De gemeente Oss blijft centrumgemeente voor de organisatie en uitvoering van dit regionaal palet.

Daarom:

Zetten we regionaal de transformatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang door. We willen zorgen voor een passend opvangaanbod voor mensen met een psychische kwetsbaarheid in de regio die niet zelfstandig kunnen wonen of niet op eigen kracht kunnen zorgen voor een dak boven het hoofd. Hierbij is het de uitdaging om flexibiliteit te creëren om tot maatwerk te komen, maar dit wel georganiseerd te doen zodat we kunnen toezien op kwaliteit en de kosten kunnen beheersen. Daarbij zien we dat er meer vraag komt naar oplossingen voor complexe zorgvragen zoals opvang voor chronisch verslaafden.

Thema 4 Financiële vraagstukken

We willen antwoord op de vraag:

- We willen ervoor kunnen blijven zorgen dat mensen die ondersteuning nodig hebben (en dat niet zelf kunnen regelen) dit krijgen (via algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen). Daarvoor moeten we zoeken naar manieren om de uitgaven en personele inzet te kunnen beheersen. Hoe kunnen we dat doen?

Want:

We zien dat er een stijgende vraag naar Wmo voorzieningen is. Dit veroorzaakt een toenemende druk op de toegang en toenemende kosten. Ook zien we in de Wmo monitor bij de gemeente Oss een grotere inzet van zwaardere indicaties en extra maatwerk dan bij de andere gemeenten in onze Wmo regio. Tegelijkertijd geldt dat er geen (budget)limiet is voor wat ondersteuning van mensen die dat nodig hebben mag kosten. ‘Wmo-ondersteuning is nooit te duur, als de goede dingen gedaan worden.’

Thema 5 Visie op Welzijn

We willen antwoord op de vraag:

- Wat is onze visie op welzijn en welzijnswerk?

Want:

We hebben behoefte aan een gedeelde visie op welzijn en welzijnswerk. Op basis van deze visie werken we aan de versterking van de sociale basis in de buurten en dorpen in Oss, én maken we afspraken met ONS welzijn (en eventueel andere partijen in Oss) over de uitvoering van welzijnswerk. Ook voeren we hiermee de toezegging van wethouder van Kessel aan de commissie uit.

3. Definities (Bron: Wettekst Wmo 2015)

Hieronder staan de definities van enkele basisbegrippen uit de Wmo. Deze definities komen uit de wettekst van de Wmo 2015. Deze begrippen en bijbehorende definities gebruiken wij bij de uitvoering van deze lokale ontwikkelagenda.

Maatschappelijke ondersteuning
1°. bevorderen van de sociale samenhang, de mantelzorg en vrijwilligerswerk, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, alsmede voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld
2°. ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving
3°. bieden van beschermd wonen en opvang

Algemene voorziening
aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk is en dat is gericht op maatschappelijke ondersteuning

Maatwerkvoorziening
op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen:
1°. ten behoeve van zelfredzaamheid, daaronder begrepen kortdurend verblijf in een instelling ter ontlasting van de mantelzorger, het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen
2°. ten behoeve van participatie, daaronder begrepen het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen en andere maatregelen
3°. ten behoeve van beschermd wonen en opvang

Aanbieder
natuurlijke persoon of rechtspersoon die jegens het college gehouden is een algemene voorziening of een maatwerkvoorziening te leveren

Hulpmiddel
roerende zaak die bedoeld is om beperkingen in de zelfredzaamheid of de participatie te verminderen of weg te nemen

Cliëntondersteuning
onafhankelijke ondersteuning met informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen

Mantelzorg
hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen, opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en zorg en overige diensten als bedoeld in de Zorgverzekeringswet, die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en die niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep

Gebruikelijke hulp
hulp die naar algemeen aanvaarde opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht van de echtgenoot, ouders, inwonende kinderen of andere huisgenoten

Sociaal netwerk
personen uit de huiselijke kring of andere personen met wie de cliënt een sociale relatie onderhoudt

Participatie
deelnemen aan het maatschappelijke verkeer

Zelfredzaamheid
in staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden

4. Jaarplan: Ontwikkelopgaven en uitvoeringsacties voor 2020

Ontwikkelopgaven Thema 1
'We werken aan een sterke sociale basis; Inwoners redden zichzelf en redden het samen'

1.1 **We bepalen per wijk/kern (op basis van wijkprofiel) samen met inwoners en netwerken de maatschappelijke vraagstukken en wat nodig is op het gebied van preventie. We gaan meer preventief en collectief samen met inwoners werken aan deze vraagstukken.**

Welke verandering willen we?

- In de buurten, wijken en dorpen werken verschillende partijen aan maatschappelijke vraagstukken. We willen hierbij met meer draagvlak en betrokkenheid van inwoners gaan werken. Ook willen we meer preventief en collectief werken aan de maatschappelijke vraagstukken van buurten en dorpen. Dit doen we samen met ONS welzijn, maatschappelijke organisaties, inwoners, zorgcoörperaties, zorgaanbieders, en professionals die gebiedsgericht werken zoals wijkagenten, wijkcoördinatoren, enz.
- Bij zo'n collectieve benadering bundelen en verbinden we (individuele) hulpvragen van inwoners met elkaar. Zo kunnen we een collectief aanbod vormen, of kan op iets bestaand worden aangesloten. Het is de bedoelding dat professionals, gemeente en ONS welzijn signaleren waar mogelijkheden voor collectieve aanpak ontbreken.
- We kijken niet alleen naar de problemen en risico's in de buurten en dorpen. Maar wij zoeken juist ook naar de kansen en talenten die er in een buurt, wijk of dorp aanwezig zijn. We willen graag dat collectief werkers van ONS welzijn en andere professionals die samenwerken in de wijk, basisvoorzieningen in buurten, wijken en dorpen verbinden met initiatieven van inwoners en bewonerscollectieven die bijdragen aan het versterken van de sociale basis. Zoals bijvoorbeeld structurele 'samen eet-initiatieven' van inwoners.
- We willen dus gericht werken aan de vragen en behoeften uit de wijken, buurten en dorpen. Als het nodig of beter is, dan pakken we deze vraagstukken met een gebieds-overstijgende aanpak aan.

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?

1. We gaan meer gebiedsgericht (in buurten, wijken en dorpen) werken op basis van de specifieke vraagstukken per gebied:
   a. ONS welzijn heeft als basis hiervoor in 2019 voor elk gebied een 'Wijkscan' gemaakt. Op basis van die 'Wijkscans' uit 2019 en de vraagstukken van de inwoners uit de buurten, wijken, en dorpen, stellen de collectief werkers van ONS welzijn, inwoners en betrokken partners, een 'sociale' agenda op. In deze agenda staat: waar kracht en kansen van de wijk of het dorp liggen, welke specifieke vraagstukken er preventief en collectief samen met inwoners aangepakt kunnen worden, en sluit aan bij de behoefte in de buurten en dorpen. Het proces, de aanpak en het tempo kan verschillen, maar kan soms ook vragen om een gebiedsoverstijgende aanpak.
   b. In de buurten, wijken en dorpen zijn veel verschillende formele en informele partijen actief. Vanuit deze partijen zoeken we naar het versterken van de krachten en kansen in de wijken en dorpen.
   c. In 2020 onderzoekt de gemeente met input van de GGD en ONS welzijn of en hoe we de wijkscan kunnen verbeteren.
2. ONS welzijn heeft de opdracht gekregen om de focus te verleggen naar meer collectieve oplossingen in plaats van individuele begeleiding. Daarbij gaat het over het verbinden van vragen van inwoners aan preventieve- en collectieve activiteiten. Het gaat over faciliteren, ondersteunen of creëren van een interventie aan een groep mensen, in plaats van aan een individu. ONS welzijn heeft daarvoor in 2020 de volgende plannen:

a. Verschuiving van activiteiten naar collectief: Verschuiving van 70 % individuele activiteiten en 30 % collectieve activiteiten in 2019 naar 60% individuele activiteiten naar 40 % collectieve activiteiten in 2020. Collectief werkers per sociaal team nemen hierin de regie. In januari 2020 beschrijft ONS welzijn in de jaarplannen (die per sociaal team gemaakt worden) met welke acties ze deze verschuiving willen realiseren.
b. In 2020 zijn Eigen kracht groepen (methodiek waarmee inwoners zelf vragen verhelderen) ontwikkeld en in proces uitgewerkt, mogelijk al gestart als pilot. Collectief werkers worden getraind in het begeleiden van 'Eigen kracht groepen'.
c. De sociaal werkers die zich richten op individuele vragen zorgen voor borging van individuele trajecten binnen collectief aanbod of sociaal netwerk.
d. De sociaal werkers die zich richten op collectieve activiteiten en initiatieven zijn zichtbaar en nabij voor inwoners, zodat zij vraagstukken tijdig signaleren.

Wie is betrokken?
- Sociale teams en specifiek de sociaal werkers die zich richten op collectieve activiteiten en initiatieven
- Gemeente Oss, beleid en Onderzoek en statistiek
- Beroepskrachten van sociaal werkers tot inkoop & contractmanagement, wijkzaken, vrijwilligers, inwoners.

1.2 We onderzoeken hoe we de beweging kunnen maken van geïndiceerde dagbesteding (basis) bij zorgaanbieders naar 'on-geïndiceerde' participatieplekken (algemene voorziening) in de eigen leefomgeving van de inwoner.

Welke verandering willen we?
We willen voldoende en passende participatiemogelijkheden in de eigen leefomgeving. Met:
- Minder bureaucratie
- Minder belasting van de toegang
- Snellere ondersteuning van inwoner met passende participatiemogelijkheid
- Goedkopere en efficiëntere ondersteuning

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?
1. We maken een projectgroep voor een pilot om een algemene voorziening voor dagbesteding (basis) te ontwikkelen. De pilot voeren we uit in 2020.
2. We starten met een inventarisatie:
   - Wie maakt in de pilot gebruik van een maatwerkvoorziening dagbesteding basis?
   - Welke participatiemogelijkheden zijn er in de pilot? (Zoals kinderboerderij, supermarkt, ondernemers, verzorgingshuizen, inloop, buurthuis, bewonersinitiatieven, kerk, bibliotheek, school, etc.).
   - We inventariseren welke participatiemogelijkheden de gebruikers hebben of kennen en verbinden deze. We willen met deze plekken de samenwerking aan gaan om zoveel mogelijk inwoners in de eigen buurt mee te laten doen.
3. We gaan in de pilot:
   - nieuwe participatievragen doorverwijzen naar de algemene voorziening(en). Daarvoor is afstemming nodig met sociale teams en de toegang.
   - vanuit de talenten en mogelijkheden van de inwoner op zoek naar de best passende en betekenisvolle participatieplek in de buurt. Als er geen passende plek is, creëren we met elkaar een plek.
   - afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte van de inwoner passende ondersteuning/begeleiding organiseren, vrijwillig en/of professioneel, waar mogelijk in collectief verband.
   - Integraal werken en welzijn, zorg en ondernemerschap met elkaar verbinden.
   - Resultaatgericht werken, leren van en met elkaar en voeren al doende verbeteringen door, en we leren van goede voorbeelden uit de regio en het land.
   - Financieringsmogelijkheden verder onderzoeken.
   - De pilot monitoren en evalueren en advies uitbrengen voor een Oss brede aanpak.
4. Projectplan passend en betekenisvol participeren is klaar 2019
5. Resultaat eind 2020: kansrijke mogelijkheden zijn duidelijk.

Wie is betrokken?
- Beleid
- Inkoop & contractmanagement
- Enkele aanbieders die mee willen experimenteren
- ONS welzijn i.v.m. aanbod collectieve activiteiten, ontmoeten
- Projectgroep laagdrempelig ontmoeten

1.3 We ondersteunen (burger)initiatieven die bijdragen aan het oplossen van de vraagstukken van de wijk/kern.

Welke verandering willen we?
We willen initiatieven van inwoners die bijdragen aan betrokkenheid met elkaar en versterken van de sociale basis meer aandacht geven.

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?
1. We willen de middelen voor innovatie/preventie en transformatie in 2020 anders inzetten.
2. We denken na over een andere verdeling van deze middelen zodat deze ook meer preventief en collectief ingevuld worden voor buurten en dorpen.
3. We kijken daarbij ook naar de slimme combinatie met voorzieningen, initiatieven van inwoners en bewonerscollectieven zoals Zorgcoörporaties die bijdragen aan het versterken van de sociale basis.

Wie is betrokken?
- Programmamanager zorg en welzijn
- Alle ketenpartners:
  a. Vrijwilligers
  b. Beroepskrachten
  c. Partijen zoals voedselbank, verenigingen, wijkcentra, scholen, kerk, moskee.
  d. Wijkcoördinatoren en wijk- en dorpsraden

1.4 We breiden de mantelzorgondersteuning naar behoefte uit en passen het beleid hierop aan.

Welke verandering willen we?
Mantelzorgers kunnen de weg naar ondersteuning bij hun zorgtaken soms moeilijk vinden. Ze herkennen zich niet als mantelzorger en vinden het niet makkelijk om hulp te vragen. En als ze deze stap wel zetten is het vaak lastig om de juiste informatie en ondersteuning te vinden. Dit willen we verbeteren. Ook willen we mantelzorgers meer en/of betere ondersteuning bieden. We willen voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken.

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?
1. We willen als gemeente meer preventieve aandacht voor mantelzorg, en onze rol hierin vergroten en versterken.
2. We gaan de expertise die er is beter benutten en bekender maken onder professionals, vrijwilligers, zorgbehoevenden en mantelzorgers.
3. We gaan meer informatie en advies, en naar behoefte ook ondersteuning, geven aan mantelzorgers. We gaan daarvoor onderzoeken waar precies de behoefte ligt en welke vormen van ondersteuning zouden helpen.
4. We bekijken of in de contracten met de WMO-aanbieders en de jeugdaanbieders een duidelijkere opdracht kan komen te staan op de ondersteuning van mantelzorgers.
5. We sluiten (indien van voldoende lokale meerwaarde) aan bij de landelijke campagne over mantelzorg.
6. Samen met ONS welzijn scherpen we de informatie en adviesfunctie aan: blijvende communicatie over mantelzorg.

Wie is betrokken?
- Gemeente Oss (toegang medewerkers, consulenten, communicatie, beleid).
- ONS welzijn (aandachtsfunctionaris mantelzorger en contactpersonen mantelzorg jeugd en volwassenen).
- Aanbieders WMO en jeugd in samenwerking met de inkoopafdeling.

Ontwikkelopgaven Thema 2
'Inwoners in kwetsbare posities redden het met ondersteuning zelf'

2.1 We zorgen ervoor dat inwoners weten waar ze vragen voor zorg of ondersteuning kunnen stellen en dat professionals doorverwijzen naar één van de toegangen als dat nodig is.

Welke verandering willen we?

Inwoners weten nu niet altijd waar zij hun ondersteuningsvraag kunnen stellen of waar ze moeten zijn voor advies. We willen ervoor zorgen dat inwoners van de gemeente Oss snel de juiste weg vinden voor hun vragen voor zorg en welzijn:

- En dat we hen binnen de wettelijk termijnen goed kunnen spreken en helpen met advies, ondersteuning door maatwerkvoorzieningen of doorverwijzing naar algemene voorzieningen;
- En dat allerlei partijen in de gemeente (onderwijs, buurten, huisartsen enz.) hen goed doorverwijzen naar één van de toegangen als dat nodig is;
- En, zo efficiënt mogelijk en met zo min mogelijke bureaucratie.

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?

1. We evalueren de huidige werkwijze, en we onderzoeken of er betere manieren zijn om vragen van inwoners te beantwoorden én wat dit betekent voor de inrichting van de toegang en de uitvoering van de betrokken stakeholders.
2. We herijken met de samenwerkingspartners de visie op toegang + evalueren huidige situatie, afspraken en beleid. Het inwonersperspectief is hierbij leidend.
3. Vervolgens richten we de toegang in op basis van de visie:
   a. We organiseren met stakeholders de uitvoering in lijn met de visie
   b. Inclusief communicatie met inwoners en betrokkenen

Wie is betrokken?

- Programma manager Zorg en welzijn
- Consulenten team toegang
- Consulenten Wmo, W&I en schuldhulpverlening
- Sociale teams ONS welzijn + CJG
- Communicatie zorg
- Doorverwijzers (zorgaanbieders, huisartsen, mantelzorgmakelaars enz.)

2.2 We werken integraal zodat er samenhang en afstemming is met vragen en hulp van inwoners op andere leefgebieden. We verbeteren en ontwikkelen die werkwijze met de sociale teams.

2.3 We verbreden de samenwerkwijze van de proeftuin Ruwaard in de wijken en dorpen van Oss.

Welke verandering willen we?

- We gaan integraal werken meer in de praktijk waarmaken. Op basis van de uitgangspunten uit de ontwikkelagenda: samen, gebiedsgericht, preventief, op maat en integraal werken we in integrale sociale teams waarvan consulenten en wijkverpleegkundige onderdeel zijn. En waar nodig samen met huisartsen, GGZ of andere professionals.
- We zien als perspectief voor de toekomst dat alle vragen in integrale teams worden opgepakt: met een eenduidige aanpak in teams die goed bereikbaar zijn voor inwoners, teams die wel bewust van regels en wetten maar zonder last van schotten inwoners ondersteunen. Waardoor keukentafelgesprekken en onderzoeken plaatsvinden waar nodig en de toeleiding naar algemene voorzieningen of ondersteuning soepel verloopt.
- We willen dat professionals en informele ondersteuners niet solistisch werken op basis van eigen aanbod, taken en organisatiebelangen maar als netwerk samenwerken om inwoners zo goed mogelijk te ondersteunen.

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?

1. Van het werken vanuit eigen aanbod en organisaties (Welzijn, zorgorganisaties en gemeenten) ontwikkelen we naar netwerksamenwerking tussen alle partijen.

2. We willen dit bereiken door de 'samenwerkwijze' van de Proeftuin Ruwaard te verbreden in de wijken en dorpen van Oss. Met de samenwerkwijze werken we vanuit de leefwereld van de inwoner. Met als doel dat de inwoner een passend antwoord of oplossing vindt voor zijn vragen en meer welbevinden ervaart. Het accent ligt op wat de inwoner zelf wil en (met het netwerk) kan. De inwoner blijft eigenaar en onderdeel van het proces en de verdere aanpak. De aanpak moet financieel haalbaar en duurzaam blijven. We focussen op de kwaliteit van het proces van de samenwerkwijze en faciliteren de professionals met leersessies. (Uit: programmaplan Samenwerkwijze)
3. We definiëren wat verstaan wordt onder gebiedsgericht integraal werken en zorgen samen met partners voor heldere uitgangspunten voor de integrale sociale teams. Daarbij kijken we ook naar waar we nu staan, wat knelpunten zijn en waar we naartoe willen ontwikkelen.
4. Waar nodig voeren we gezamenlijke intakes en keukentafelgesprekken of werken met MultiDisciplinairOverleg (MDO) volgens de samenwerkwijze. We combineren ondersteuning waar mogelijk en nodig.
5. Teams Zorg, Schuldhulpverlening en Werk &Inkomen van de gemeente en ONS welzijn organiseren en ontwikkelen integraal werken als een gezamenlijk proces.
    a. a. Inclusief afspraken over rollen, verantwoordelijkheden en werkprocessen
    b. b. In afstemming met de afspraken over casusregie en procesregie

Wie is betrokken?

- Teams zorg, schuldhulpverlening en Werk &Inkomen (gemeente), sociale teams (ONS welzijn) en wijkverpleegkundige
- Managers W&I, team zorg en Schuldhulpverlening
- Accountmanagers ONS welzijn
- Beleid zorg en welzijn
- Programmamanager Zorg en Welzijn

De ontwikkeling en implementatie van de samenwerkwijze staat in een aparte bestuurlijke opdracht. De programmamanagers Samenwerkwijze voeren deze opdracht uit.

2.4 We zetten onafhankelijke cliëntondersteuning in.

Welke verandering willen we?

- Sinds de invoering van de Wmo 2015 kunnen inwoners naar behoefte gebruik maken van onafhankelijke cliëntondersteuning. We hebben hiervoor afspraken gemaakt met MEE. We zien dat meerdere partijen cliëntondersteuning bieden. We willen dat dit brede aanbod in beeld is en beschikbaar en dat inwoners weten dat dit er is.

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?

1. Met MEE monitoren we wat de vragen van inwoners zijn en hoe onafhankelijke cliëntondersteuning bijdraagt aan de tevredenheid over de dienstverlening
2. We zien dat er meerdere partijen zijn die onafhankelijke cliëntondersteuning bieden. We brengen in beeld welke partijen dit zijn. We gaan ervoor zorgen dat inwoners weten wat dit brede aanbod is en ervoor zorgen dat het voor hen vindbaar en beschikbaar is.
3. We hebben de cliëntondersteuners MEE en de ouderenadviseurs uitgenodigd om contact te leggen met Team Toegang en de Sociale teams, om voor meer bekendheid en betere samenwerking te zorgen.
4. We onderzoeken of en hoe ervaringsdeskundigen in het kader van onafhankelijke cliëntondersteuning ingezet kunnen worden.

Wie is betrokken?

- Beleid
- Team Toegang
- Sociale teams
- MEE
- Ouderenadviseurs

2.5 We werken vanuit de Wmo voor jongeren vanaf 16 jaar integraal samen met BJG, Jongerenconsulenten Participatiewet en consulenten schuldhulpverlening aan een betere overgang 18–18+

Welke verandering willen we?
We willen ervoor zorgen dat jongeren die zorg/ondersteuning vanuit de jeugdwet krijgen, als ze 18 jaar worden op een soepele manier doorstromen naar andere wetten. Daarvoor is het nodig om domein overstijgend te werken.

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?
Lokaal
1. Vanuit de lokale ontwikkelagenda jeugd en Wmo ontwikkelen we een aanpak om vanaf een bepaalde leeftijd (bij voorkeur vanaf 16 jaar) met zowel consulenten Jeugd als Wmo (en indien nodig Werk en inkomen en consulenten schuldhulpverlening) gezamenlijk met ouders en kind een toekomstplan te maken en uit te voeren. Zo moet er een soepele doorstroming naar de Wmo en/of Participatiewet ontstaan.
2. De Samenwerkwijze is een goede aanpak om jongeren vanuit hun leefwereld te helpen, met passende ondersteuning en in afstemming met vragen op andere leefgebieden. Hiervoor zetten we in 2019 al de eerste stappen, door casussen volgens de Samenwerkwijze op te pakken. Op die casussen reflecteren we; wat ging goed? Wat moet de volgende keer beter? Waar liepen we tegenaan? Wat leverde deze manier van werken op qua maatschappelijke kosten? Deze informatie vormt de basis voor vervolgstappen. Zo leren we al doende over een verbeterde aanpak 18-/18+. In 2020 zetten we deze aanpak voort.
3. Om goed volgens de Samenwerkwijze te kunnen werken, staan we voor verschillende uitdagingen:
   - Professionals moeten de werkwijze kennen en in de vaardigheden bezitten om volgens deze methodiek te werken. Zij moeten ruimte hebben om deze nieuwe manier van werken eigen te maken. Het is nodig dat deze manier van werken ondersteund wordt door leidinggevenden, werkprocessen, beleidsregels.
   - Wij zijn als gemeente niet de enige partij die betrokken is bij deze doelgroep. Hoe werken we goed samen met anderen?
   - We hebben regionaal afspraak gemaakt over beleid en inkoop. In hoeverre is het binnen die bestaande afspraken mogelijk om volgens de Samenwerkwijze te werken?

Regionaal
4. Daarnaast worden regionaal afspraken gemaakt en inzichten opgedaan over een betere aanpak 18-/18+. Hier sluiten we bij aan en werken we aan mee, zodat de regionale afspraken in lijn zijn met wat we lokaal beogen en zodat we nuttige inzichten lokaal kunnen toepassen.

De verandering kent dus verschillende paden:
- In de praktijk aan de slag gaan
- Intern mogelijk maken dat in de praktijk volgens deze aanpak gewerkt kan worden
- Regionaal afstemmen, goede afspraken maken en de bestaande kennis/inzichten benutten.

Wie is betrokken?
- Uitvoerende professionals (Wmo, beschermd wonen, werk en inkomen, beschermd wonen, RBL/RCM, schuldhulpverlening)
- Ondersteunende afdelingen: bedrijfsvoering/kwaliteit, financiële administratie, backoffice jeugd
- Inkoop & contractmanagement
- Beleid

2.6 Samen met het regionale team inkoop & contractmanagement onderzoeken we welke algemene voorzieningen een kansrijke aanvulling zijn op ons ondersteuningsaanbod.

Welke verandering willen we?
We willen snelle en passende ondersteuning, met minder bureaucratie, minder belasting van de toegang, en in een efficiënte vorm. Daarbij willen we onderzoek op welke manier we deze veranderingen kunnen meten.

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?
1. We zien in de Wmo monitor bij de gemeente Oss een grotere inzet van zwaardere indicaties en extra maatwerk. We onderzoeken deze trend.
2. We kijken of er een relatie is tussen de toename van de aanvragen voor Wmo-ondersteuning en de wijziging van exclusiecriteria in de WLz,

ZvW en GGZ (waardoor het risico bestaat dat binnen de Wmo de 'grijze' gebieden opgevangen worden).
3. We onderzoeken hoe we consulenten en sociale teams meer inzicht kunnen geven in inzet van ondersteuning en kosten van maatwerkvoorzieningen.
4. We onderzoeken hoe we de omslag maken van maatwerk voorzieningen naar algemene voorzieningen (waarbij we ook kijken naar goede voorbeelden in de regio/het land/bij aanbieders). We gaan op drie onderdelen concreet aan de slag:
   a. **Dagbesteding basis:** Zie Thema 1 opgave 2; 2020 pilot en advies
   b. **Huishoudelijke Verzorging:** In 2020 gaan we met een verkennend onderzoek de voor- en nadelen van het omzetten van de Wmo-voorziening HV naar een algemene voorziening HV. Onderdeel van dit verkennende onderzoek is aandacht voor toegankelijkheid voor inwoners, geen onnodige bureaucratie, en een financiële houdbare voorziening.
   c. **Versnelling transformatie samen met zorgaanbieders:** Het regionale team inkoop en contractmanagement voert in 2020 een project uit gericht op het versnellen van de transformatie binnen de specialistische Wmo ondersteuning. Samen met aanbieders zoeken we via pilots naar innovatieve aanpakken om de transformatie te versnellen.

Wie is betrokken?
- Beleid (grenzen en proces)
- Inkoop & contractmanagement
- Toegang
- Consulenten Wmo
- Sociale teams ONS welzijn
- Regiogemeenten waarmee we samenwerken

2.7 Wmo-ondersteuning kan geregeld worden via ZIN of PGB. We gaan onderzoeken of onze beleids-, uitvoerings-, inkoopkaders en onze communicatie voldoende duidelijkheid geven (aan onze inwoners, zorgaanbieders en onze consulenten) voor het regelen van Wmo-ondersteuning via een PGB.

Welke verandering willen we?
Als een inwoner recht heeft op ondersteuning vanuit de Wmo, dan kan dat geregeld worden via Zorg in Natura of een PGB. De inwoner mag zelf bepalen voor welke vorm hij of zij kiest. Waarbij voor een PGB wel een aantal voorwaarden zijn, zoals het in staat kunnen zijn om de zorg via een PGB zelf te organiseren. We willen zorgen voor duidelijkheid ten aanzien van de kaders en randvoorwaarden voor een PGB.

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?
1. We inventariseren de wettelijke kaders, ons gemeentelijke beleid, onze uitvoeringskaders, de afspraken die regionaal met zorgaanbieders gemaakt worden en onze communicatie (website, brieven, enz.) richting inwoners over het PGB.
2. We inventariseren welke landelijke ontwikkelingen er zijn. Een voorbeeld hiervan is het 'TKV-kader'. Dit is een landelijk kader waarin in 10 belangrijke punten staat wat je moet kennen en kunnen om als zorgvrager of vertegenwoordiger goed met een pgb om te kunnen gaan.
3. We analyseren welke hiaten, onduidelijkheden of tegenstellingen zijn.
4. Daarna bekijken we of en welke aanpassingen er ten aanzien van het PGB, in beleid, uitvoering, inkoopkaders of communicatie, nodig zijn. Daarna zullen we, indien nodig, aan de slag gaan met het voorbereiden van aanpassingen. (Hierbij kan het gaan om inhoudelijke of technische aanpassingen.)
5. We gebruiken de kennis en voorbeelden die er landelijk zijn (bijvoorbeeld van de landelijke vereniging Per Saldo).

Wie is betrokken?
- Beleid
- Inkoop & contractmanagement
- Toegang
- Team Zorg
- Juridische zaken

Ontwikkelopgaven Thema 3
'Voor inwoners met psychische kwetsbaarheid organiseren we een vangnet'

3.1

Hoe zorgen we ervoor dat inwoners met een psychische kwetsbaarheid, die nu in de wijken en dorpen wonen of er komen te wonen, op de leefgebieden waar zij problemen ondervinden de (integrale) hulp en ondersteuning krijgen die zij nodig hebben?

- **We ontwikkelen met partners preventieve activiteiten op het gebied van GGZ en verslavingszorg inclusief nazorg (o.a. signalering, toeleiding naar hulp en ondersteuning, ondersteuning van naasten, voorkomen van uithuiszettingen).**
- **We zetten ervaringsdeskundigheid in.**
- **We maken prestatieafspraken met woningbouwcorporaties over voldoende geschikte woningen en onderzoeken welke andere mogelijkheden er zijn.**

Welke verandering willen we?

We willen dat inwoners met psychische kwetsbaarheid die in de wijken en dorpen wonen, gewoon mee kunnen doen. We willen zorgen dat zij de hulp en ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. Inwoners met een psychische kwetsbaarheid kunnen problemen hebben op verschillende leefgebieden. Daarom is het erg belangrijk dat we zorgen voor een goede vraagverheldering en een aanpak vanuit de verschillende leefgebieden waar mensen problemen ervaren.

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?

Op basis van ons regionale koersdocument voor inwoners met psychische kwetsbaarheid maken we een gefaseerd meerjarenplan (2020-2024). Daarin maken we met onze samenwerkingspartners in de gemeente Oss, afspraken voor passende ondersteuning van deze doelgroep. We doen dit op basis van de uitgangspunten van deze lokale ontwikkelagenda Wmo (inclusief de ontwikkelingen zoals de Samenwerkwijze) en regionale activiteiten die voor preventie geregeld worden.

1. Op basis van het regionale koersdocument 2020-2024 zorgen we op regionaal niveau voor een palet van specialistische opvang- en ondersteuningsvarianten voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid.
2. Als cliënten uitstromen uit zorg, zorgen we voor een goede spreiding lokaal en in de regio. We onderzoeken hiervoor welke alternatieve huisvestingsmogelijkheden er zijn.
3. We vertalen regionale afspraken die worden gemaakt op basis van het regionaal koersdocument naar het lokale niveau (bijvoorbeeld afspraken met zorgverzekeraars, afspraken met GGZ-instellingen). Daarbij bepalen we met partners op welke wijze wij in Oss uitvoering geven aan preventieve activiteiten op het gebied van GGZ en verslavingszorg inclusief nazorg.
4. We onderzoeken welke aanvullende/nieuwe afspraken lokaal nodig zijn om passende ondersteuning voor deze doelgroep te kunnen organiseren.
   a. Op basis van het regionale koersdocument 2020-2024 gaan we op lokaal niveau de lichte hulp en ondersteuning voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid organiseren. We onderzoeken de komende periode hoe we de preventieve activiteiten voor deze doelgroep door kunnen ontwikkelen.
   b. We onderzoeken wat de sociale teams nodig hebben om inwoners met een complexe zorgvraag mee te laten doen in hun eigen buurt.
   c. We zorgen voor een goede aansluiting van de lokale toegang op de regionale toegang voor de specialistische Wmo voorzieningen voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid.
   d. We onderzoeken wat deze verandering betekent voor de draagkracht en draaglast van buurten en dorpen.
5. We maken afspraken met woningbouwcorporaties over preventie van uithuiszettingen, samenwerking bij escalerende problemen (o.a. schuldenproblematiek en voldoende woningaanbod.
6. Inwoners met psychische kwetsbaarheid die een briefadres aanvragen én zorg nodig hebben verbinden we aan de toegang zorg.
7. We onderzoeken welke mogelijkheden ervaringsdeskundigheid biedt voor de lokale aanpak voor deze doelgroep.

Wie is betrokken?
- Programma manager Zorg en welzijn
- Consulenten team toegang
- Consulenten Wmo, W&I en schuldhulpverlening
- Sociale teams ONS welzijn + CJG
- Communicatie zorg
- Doorverwijzers (zorgaanbieders, huisartsen, mantelzorgmakelaars enz.)

3.2 We creëren draagvlak voor sociale inclusie en inclusieve basisvoorzieningen in de buurten, wijken en dorpen.

Welke verandering willen we?
We willen dat iedereen in Oss mee kan doen en bouwen aan een vitale samenleving voor iedereen, ook voor mensen met psychische kwetsbaarheid, die in Oss woont.

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?
Deze opgave hangt samen met thema 1. Het versterken van de sociale basis. Want vanuit het principe van inclusie bouwen we aan een vitale samenleving voor iedereen.

1. We onderzoeken vereenvoudiging van de doorstroom naar Wmo voorzieningen.
2. We verbinden het project (welkom) thuis in de wijk met de Wmo.
3. We onderzoeken of en wat de sociale teams nodig hebben om inwoners met een complexe zorgvraag mee te laten doen in hun buurt.
4. We onderzoeken wat deze verandering betekent voor de draagkracht en draaglast van buurten en dorpen.

Wie is betrokken?
- Sociale teams van ONS welzijn
- Consulenten W&I, Wmo en team toegang
- Welkom thuis in de wijk
- Ervaringsdeskundigen
- Zorgaanbieders
- Woningbouwcorporaties

3.3 We maken met de partners afspraken over op- en afschalen zorg- en veiligheidsmaatregelen (escalatiemodel AVE).

Welke verandering willen we?
We gaan werken volgens het AVE-model. AVE staat voor Aanpak Voorkoming Escalatie. Het is een escalatiemodel en is een hulpmiddel voor het op tijd opschalen van hulpverlening. Ook kan het helpen om stagnatie in de samenwerking te doorbreken.

In het model staan de rollen en verantwoordelijkheden en de manier van op- en afschalen van de zorg.

In het AVE-model zijn duidelijke beschrijvingen opgenomen over de rol van casusregisseur en procesregisseur:
- De casusregisseur heeft de regie over de dagelijkse ondersteuning van een persoon of gezin, is de contactpersoon voor het netwerk en communiceert met de cliënt (ook als er een procesregisseur benoemd is). De casusregisseur heeft de taak om op tijd op te schalen of te escaleren als dat nodig is.
- De procesregisseur zorgt dat betrokken hulpverleners samenwerken en helpt hen daarbij. De procesregisseur heeft in principe geen direct contact met de cliënt en zijn/haar netwerk en gaat niet over de inhoud van de hulp.

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?
Vanaf 2020 werken we met het opschalingsmodel AVE.

Wie is betrokken?
Als proces- en/of casusregisseurs:
- Gemeente (Bestuursadviseurs zorg en veiligheid, Consulent nazorg ex-gedetineerde)
- ONS welzijn (ST en BJG)
- Veilig Thuis
- Bemoeizorg
- Verdihuis
- Jeugdbescherming Brabant
- William Schrikker Stichting
- Novadic
- GGZ
- Oosterpoort
- Reclassering

- Zorg en Veiligheidshuis
- Zorgaanbieders

Als ketenpartners/ betrokkenen (niet in de rol van casus- of procesregisseur):
- Gemeente (Wmo, W&I, SHV, Team Toegang)
- Leerplicht
- Aanjagers samenwerkwijze
- Brabant Wonen
- Mooiland
- Huisartsen
- Praktijkondersteuners
- Politie
- Brandweer
- Verdihuis Toegang

De uitvoering van het AVE-model staat in een aparte bestuurlijke opdracht Opdrachtgevers van deze opdracht zijn de Programmamanagers Zorg en Welzijn en Veiligheid

3.4 We implementeren de Wet verplichte GGZ (WvGGZ)

3.5 We regelen dat de essentiële voorwaarden op orde zijn voor inwoners die uit verplichte zorg uitstromen. We maken afspraken met GGZ instellingen over warme overdracht. We implementeren de Wet verplichte GGZ (WvGGZ)

Welke verandering willen we?
Op 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte ggz (Wvggz) in werking. Deze wet vervangt de Wet Bijzondere opname psychiatrische ziekenhuizen (Bopz). De Wvggz regelt de rechten van mensen die te maken krijgen met verplichte zorg in de GGZ. De nieuwe wet maakt het onder andere mogelijk om verplichte zorg ambulant uit te voeren en is gericht op het zoveel mogelijk voorkomen van dwang. Door invoering van de Wvggz zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van enkele nieuwe taken: ontvangen en verwerken van meldingen, uitvoeren van een verkennend onderzoek naar aanleiding van een melding en het horen van betrokkene. Deze taken komen wij namens de regio Brabant Noordoost-oost in.

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?
1. De wet gaat op 1-1-2020 in. De implementatie is in 2019 gestart.
2. We gaan samen met de collega's van veiligheid ervaring opdoen met de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

Wie is betrokken?
- Gemeente
- Verdihuis
- Bemoeizorg
- Meldpunt

De implementatie van de WvGGZ staat een aparte bestuurlijke opdracht Opdrachtgevers van deze opdracht zijn de Programmamanagers Zorg en Welzijn en Veiligheid

Ontwikkelopgave Thema 4
'Financiële vraagstukken'

4.1 **We onderzoeken de trends en risico's van de stijgende vraag en de inzet van voorzieningen binnen de Wmo. Zo krijgen we meer inzicht in de oorzaak en in de mogelijke oplossingen.**

Welke verandering willen we?
We willen zoveel mogelijk financiële tekorten voorkomen en zorgen voor een betaalbaar ondersteuningsstelsel. Er is geen (budget)limiet voor wat ondersteuning van mensen die dat nodig hebben mag kosten. 'Wmo-ondersteuning is nooit te duur, als de goede dingen gedaan worden.'

We sturen op de goede dingen doen en andere dingen laten:
- We zorgen dat mensen die ondersteuning nodig hebben (en dat niet zelf kunnen regelen) dit krijgen (via algemene en maatwerkvoorzieningen).
- We verwachten dat mensen die ondersteuning nodig hebben en dit zelf kunnen regelen dit ook zelf doen (eventueel met hulp van welzijnsinstellingen). Omdat dit betekent dat we in deze gevallen vaker 'Nee' of 'Ja, maar anders' zullen moeten zeggen, moeten we goed bekijken wat er nodig is voor de professionals (o.a. consulenten) om hierover het gesprek met onze inwoners te voeren.

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?
1. We onderzoeken de trends en risico's van de stijgende vraag en de inzet van voorzieningen binnen de Wmo. Zo krijgen we meer inzicht in de oorzaak en in de mogelijke oplossingen.
2. In de proeftuin Ruwaard brengen we de maatschappelijk effecten in beeld en monitoren we de inhoudelijke en financiële resultaten. Zorgaanbieders hebben afspraken gemaakt met de zorgverzekeraars om vanaf 2020 ook delen van die financiering ontschot in de proeftuin te brengen.
3. We willen de lokale Wmo monitor verbreden met financiële monitoring effecten, trends en analyses. (Zie ook opgave 5.1)
4. We onderzoeken de effecten van de kostenbeheersingsmaatregelen die in onze meerjarenbegroting staan.

Wie is betrokken?
- Programmamanagement Zorg en Welzijn
- Beleid
- Inkoop & contractmanagement
- F&C
- Team Zorg
- Team Toegang

Ontwikkelopgave Thema 5
'Visie op Welzijn'

5.1 **We omschrijven onze visie op welzijn en welzijswerk. Die visie is de basis waarop we (uitvoerings- en financierings-)afspraken maken met alle professionele en vrijwillige welzijnsorganisaties in Oss.**

Welke verandering willen we?
We hebben behoefte aan een gedeelde visie op welzijn en welzijnswerk. Op basis van deze visie werken we aan de versterking van de sociale basis in de buurten en dorpen in Oss, én maken we afspraken met ONS welzijn (en eventueel andere partijen in Oss) over de uitvoering van welzijnswerk. Ook voeren we hiermee de toezegging van wethouder van Kessel aan de commissie uit.

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?
1. We stellen een visie op welzijn en welzijnswerk op.
2. De visie is de basis voor de opdrachten en contractering voor welzijnswerk.

Wie is betrokken?
- Programmamanagement Zorg en Welzijn
- Beleid Wmo en Jeugd
- Accounthouders Ons Welzijn
- ONS welzijn

5. Uitvoering en verantwoording lokale ontwikkelagenda Wmo

Vanuit de Wmo willen we onze inwoners zo goed mogelijk ondersteunen (met passende ondersteuning, in principe tijdelijk, zo dichtbij en zo eenvoudig als mogelijk is). Van 2020-2023 werken we aan de opgaven uit ons lokale ontwikkelagenda Wmo. Met de lokale ontwikkelagenda kunnen we sturen op uitvoering van de afzonderlijke ontwikkelopgaven en op de samenhang tussen de ontwikkelopgaven. Hierbij gaat het om de inhoud, het proces, de financiële aspecten, en de 'vooruitgang' of 'beweging'.

Monitoring

We zoeken in de komende periode naar een vorm van monitoring waarbij we niet alleen de kwantitatieve gegevens (aantallen, financiën) in rapporten in beeld brengen, maar ook op kwalitatief niveau kunnen monitoren. En als het mogelijk is zouden we er ook graag de impact van niet-beïnvloedbare krachten bij te betrekken.

6.1 We willen de lokale Wmo-monitoring uitbreiden en verbeteren

Welke verandering willen we?

We willen met meer data en stuurinformatie de voortgang en resultaten van de Lokale Wmo kunnen volgen. Zodat we waar nodig snel kunnen bijstellen.

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?

1. We bepalen begin 2020 welke informatie we (aanvullend) nodig hebben om de voortgang van de Wmo te monitoren. (Zie ook opgave 4.1)
2. We bepalen welke investering (tijd en geld) nodig is om in 2020 de lokale Wmo monitor uit te voeren.
3. We ontwerpen hiervoor het instrumentarium en starten met monitoring van de lokale Wmo.
4. Vanuit het programmamanagement over het Sociale Domein bepalen we in 2020 wat (op de langere termijn) mogelijk en nodig is voor een lokale monitor Sociaal Domein.

Wie is betrokken?

- Programmamanagement Sociaal Domein
- Inkoop & contractmanagement
- Bedrijfsvoering Sociaal Domein
- Beleid Wmo

6.2 We willen van onze inwoners horen hoe zij de ondersteuning vanuit de Wmo ervaren en waarderen.

Welke verandering willen we?

We willen graag, naast de informatie uit monitoring, ook van onze inwoners horen hoe ze ondersteuning vanuit de Wmo ervaren en waarderen.

Wat gaan we daarvoor in 2020 doen?

1. We onderzoeken of we hiervoor een panelstructuur (op basis van de ervaringen met de panels van het Prima-Plan van 2002-2005) kunnen organiseren, met als doel om met verschillende groepen (cliënten, ervaringsdeskundigen, vrijwilligers, professionals, mantelzorgers) in gesprek te gaan.
2. Als besloten wordt dat gestart wordt met een panelstructuur: voorbereiden, werving en selectie. Daarna starten met panelgesprekken.

Wie is betrokken?

- Beleid Wmo
- Inkoop & contractmanagement
- Uitvoering Zorg
- Bedrijfsvoering

Voortgangsrapportages

Minimaal een keer per jaar brengen we de voortgang in beeld via een voortgangsrapportage. Op die momenten zullen we ook de lokale ontwikkelagenda Wmo (inhoud, planning, financieel) actualiseren; eind 2020 zullen we de concrete acties voor 2021 bepalen. De voortgangsrapportage en actualisering van de lokale ontwikkelagenda wordt door het college vastgesteld, en ter informatie naar de gemeenteraad en de ASD gestuurd. Daarnaast zullen we naar behoefte tussentijds met de gemeenteraad en ASD van gedachten wisselen.